

PRÁZDNINOVÁ VĚDOMOSTNÍ SOUTĚŽ PRO DĚTI

„SBATŮŽKEM PO VALAŠSKU“

Soutěžní kupony najdete v oddělení pro děti.

Soutěž odevzdej nejpozději 31. srpna 2015.

Vyhodnocení proběhne ve čtvrtek 17. září 2015 v 15:30 hodin, v oddělení pro děti.

1. Doplň: „ V..... (napiš název části Moravy, kde žijeme) je hornatý kraj ve východní části Moravy kolem měst Vsetína, Valašského Meziříčí, Rožnova pod Radhoštěm, Frenštátu, Zlína, Vizovic, Valašských Klobouk.

2. Jak označovali Slované východní Romány, tedy dnešní Rumuny, kteří se ve 13. a 14. století přesunuli se svými stády do slovanské části Karpat (i do našeho okolí)?

.....

3. Jeden ze znaků patří našemu městu. Který to je???

4. Kdo nebo co je to bača? a) velký hudební nástroj
b) ovčák na Slovensku a Valašsku c) hlídač vězňů

5.

a) zbytky rožnovského hradu najdete na vrchu

H..... (napiš jméno)

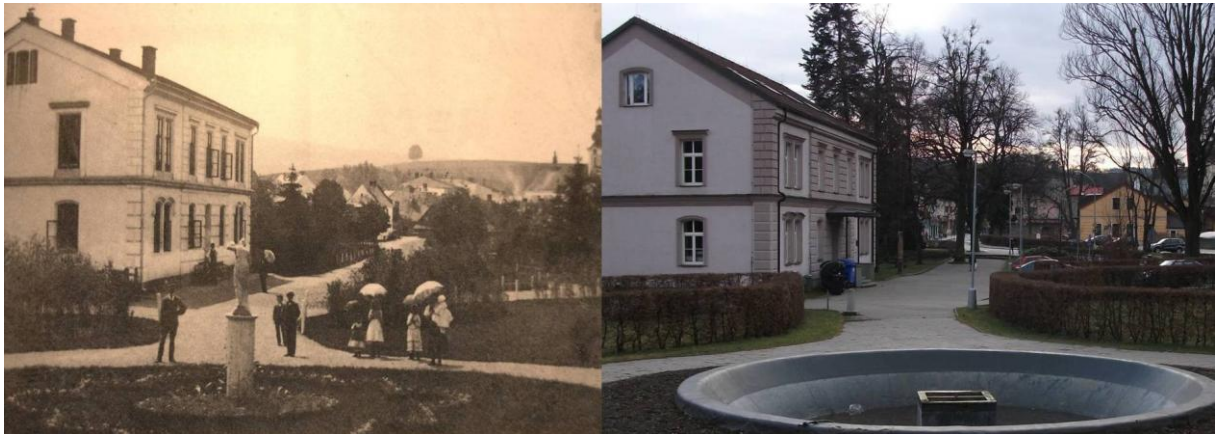
b) podle pověsti zde žily dvě urozené krásné sestry šlechtického rodu. Napiš, jak se jmenovaly.

.....

6. Na starém hřbitově v Rožnově p. R. najdeš mnoho náhrobků významných rožnovských osobností. Kousek od hlavního kříže je pohřben *desátník, pilot a letecký akrobat K..... T..... který zemřel 20. listopadu 1923 ve věku 22 let ...při akrobacii prováděné nad Rožnovem. Zřítel se nešťastně se svým letadlem k zemi*. Vypátrej a napiš jeho jméno. (Karel Tkadlec).

7. Zde jsou fotografie stejného místa v Rožnově p. R. – v minulosti a dnes. Najdi budovu a napiš, kde se nachází a kdo nebo co v ní sídlí.

.....

8. V 19. století se starobylé dřevěné městečko Rožnov začalo měnit na známé lázně. Léčilo se zde výtečným vzduchem, procházkami, které byly určeny pacientům s „plicními chorobami“. Druhým léčebným prostředkem se stala tekutina, kterou bača nebo jeho pomocníci přinášeli do města brzy ráno a nemocní ji při procházkách parkem teplou popíjeli. Napovím – vznikala při výrobě ovčích sýra. Tekutina se jmenovala:

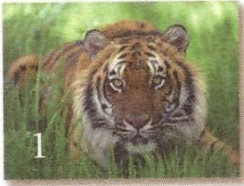

9. Tisíce turistů každoročně vystoupí na horu Radhošť, aby se pokochali kouzelným pohledem na Moravskoslezské Beskydy. Nikdo z nich netuší, že hluboko pod jejich nohama je labyrint jeskyní. Napiš aspoň 2 názvy nejznámějších (po valašsku) „ďur“.

10. Radhošť bývá spojován s uctíváním pohanského boha pohostinnosti, plodnosti a úrody. Tento bůh slunce, války a vítězství míval podle pověstí na této posvátné hoře sídlo. Staří Slované na Radhošti slavili letní slunovrat. a) Napiš, jak se tento bůh jmenoval :

b) Vylušti, kolik hora měří:

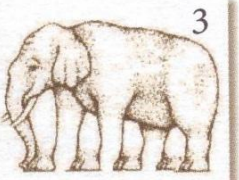
T / I

19 18 12

1 17

9 8

8 16 5

9 3

10 15 13

12 10

13 4

14 T A P Í R

15 2

16 11

17 11

18 11

19 11

11. Socha ochránce našeho regionu stojí pod vrcholem Radhoště od 18. července 1931, kdy byla slavnostně odhalena. Stejně jako sousoší Cyrila a Metoděje stojící u nedaleké kaple je dílem akademického sochaře a profesora umělecké školy v Chicagu

A.....a P.....a (nar. 14.2.1879 ve Frenštátě pod Radhoštěm, zemř. 2.5.1965 ve Winter Parku na Floridě, USA). Socha o váze 2 t, která včetně podstavce měřila 3,2 m, byla darem amerických Čechů staré vlasti.

Zjistí a doplň, jak se sochař jmenoval.

12.

Za dob křesťanských se slavnostní a veselé noci proměnily v noci čarodějné. O filipojakubské noci slétaly se na horu T..... i čarodějnice z celého kraje - přijížděly na pometlech, ohřeblech a ty nejstarší v dížích. O jejich ďábelských rejích a divokých tancích si lidé vyprávěli mnoho příběhů, jen nikdo nebyl jejich tancům přítomen. Lidé se o tomto večeru hoře vyhýbali i prostým pohledem, natož aby se šli přesvědčit, zdali je to, co slyšeli vyprávět již od svých předků, pravda.

Doplň, jak se hora jmenovala.

13. Při cestě na Velký Javorník, můžete jít z Dolních Pasek po modré turistické značce.

Půjdete přes vrch K.....a (vrch měří 862 metrů). Zde se nedoporučuje moc dupat.

Podle pověstí v této hoře spí pobočné vojsko Svatého Václava.

Doplň název kopce.

14.

Rozhledny:

a) Velký Javorník

b) Miloňová u Velkých Karlovic

c) Jurkovičova rozhledna v Rožnově p. R.

Přiřaď správný název k obrázkům!

15. Dalším vrchem, kam se můžete vydat na výlet je S..... ležící asi 10 kilometrů jihovýchodně od Rožnova pod Radhoštěm. Jeho nadmořská výška dosahuje 861 metrů. Jedna z pověstí vypráví, odkud vrch má své jméno. Jeden bohatý sedlák si najal mladého pasáčka ze Slovenska, který pásal jeho stádo. Pasáček si jednou všiml, že černý býk se každé poledne ztrácí, tak ho začal sledovat a zjistil, že býk hryže trávu vždy v jednom místě. Pasák pak šel na to místo kopat a vykopal ze země velký balvan soli. Sedlákovi pak vyprávěl co zažil. Jelikož sůl byla drahá, snažil se sedlák zprávu utajit s tím, že oba budou bohatí. V noci ale sedlák pasáčka zabil, aby neprozradil jejich tajemství. Sedlák se pak mnohokrát snažil sůl najít, ale nikdy se mu to nepodařilo. Podle soli pak kopec dostal jméno a na místě, kde byla sůl nalezena, se každé poledne zjevuje černý býk, který hledá sůl a ryčí. Místu se tak říká „v ryčáku“. (doplň v textu jméno kopce).

16. Ve které vesnici v okolí Rožnova p. R. je hřbitov, kde jsou pohřbeni valašští PORTÁŠI?

- a) napiš, jak se vesnice jmenuje:
- b) Kdo to byli PORTÁŠI
-

17. Když se v Česku řekne skanzen, mnozí si představí právě ten v Rožnově pod Radhoštěm. Největší a nejstarší skanzen ve střední Evropě. Najdeš zde: Dřevěné městečko, Valašskou dědinu a Mlýnskou dolinu. V letošním roce oslavujeme jeho založení. Označ, kdy muzeum vzniklo:

a) 1989 b) 1925 c) 1825

18. Podle, které osoby je pojmenována část Rožnova p. R. – Kramolišov?

- a) napiš, jak se osoba jmenovala
- b) napiš profesi/čím tento člověk byl/

19. Rostou na Valašsku orchideje? a) ANO b) NE

20. Staří Valaši pěstovali na svých políčkách různé plodiny. Rozhodni a označ, které dvojice plodin zde nemohly růst.

- a) luštěniny, pohanka
- b) kukuřice, melouny
- c) zelí, paprika

21. Vysvětlí a napiš co znamenají tato slova:

BRYNZA

GAZDA

ŠPORHELT

KAMEŇÁK

HRUŠČÁK

BASRMAN

ŠPÍREK

Co znamená: „**V ČERTY SA BER!**“ a) Odejdi! b) Nikdy! c) Přijít na řadu!

22. Správně přiřaď název knihy ke spisovateli:

Horečka František	O Janíčkoví maléřečkovi
Podešvová Marie	Kouzla noci svatojánské
Strnadel Josef	Zuzajda a Jurajda
Kiliánová Eva	Zamrzlá studánka
Šulěř Oldřich	Obří pantofle

23. Staří Valaši pěstovali na svých políčkách různé plodiny. Rozhodni a označ, které dvojice plodin zde nemohly růst.

a) luštěniny, pohanka

b) kukuřice, melouny

c) zelí, paprika

Jméno:

Bydliště:

Věk: